

ES PI GROS

Lloret de Vistalegre

BUTLLETÍ INFORMATIU N° 78

ABRIL 1991

PREMSA
TORRE

Aigua i neu

Feia molts d'anys que no vèiem tanta d'aigua com aquest. La síquia de Sa Font i Sa Font Figuera són un bon exemple del que ha estat aquest hivern. Els mesos de gener i febrer varen caure molts de litres sobre la nostra illa. Al nostre terme municipal no hi va haver greus inundacions, tal i com ocorregué al veí Montuïri. N'hi va haver molts que s'acostaren al torrent de Pina per veure'l rajar. Les terres del voltant del torrent varen sofrir les inclemències del temps i varen ser inundades. Encara hi corre aigua com fa uns anys, abans de la sequera que ja era habitual.

Podem dir que aquest ha estat un hivern, hivern. Per constatar-ho basta dir que fins i tot ha fet neu. Va ser a principis de febrer. Feia molt de fred i la poca neu que va caure va cobrir d'una fina capa blanca el poble i va aguantar sense fondre's fins a l'endemà. ■

Foto 1. A conseqüència de les fortes pluges caigudes en els darrers mesos els camps del nostre terme, com els de tot Mallorca, quedaren embassats durant varis dies en varies ocasions.

Foto 2. Encara que no ho sembli, la fotografia està feta a Lloret. És tracta del torrent de Llorac devora el pou del mateix nom, poc després de les pluges del mes de gener.

Foto 3. La nevada que va caure dia 14 de febrer arreu de l'illa encara era visible l'endemà dematí.

ES PI GROS

Lloret de Vistalegre

Butlletí informatiu N° 78

Abril 1991

Lloret de Vistalegre

Dipòsit Legal: PM 623/79

ADREÇA:

Costa des Pou, N° 13

Lloret de Vistalegre

IMPRESSIÓ:

"Apóstol y civilizador"

Convent, s/n

Petra

Editorial**BESTIARI**

Suara he vist un cabrer;
Jesús, que estic de contental
Si no ho és, ho representa,
la persona de mon bé.

Mal se fos morta sa cabra
quan dins es clot va botar!
S'herba no li va bastar
i encara em va menjar s'abre.

Es fusters fan ses arades
d'es llenyam de més endins.
Entre muntanyes i pins
ses cabres s'hi fan orades.

Un mariner amb dues barques
pot agafar molt de peix.
No m'agraden es cabrers
perque sempre duen varques.

Els articles publicats en
aquesta revista expressen úni-
cament l'opinió dels seus autors.

"Es Pi Gros", com totes les persones, ha passat -i esperam que passarà- per diferents etapes que conformen la seva petita història. No és cap pretensió desmesurada afirmar que l'esdevenir del Lloret democràtic queda reflectit en les pàgines de la revista.

Però els nostres objectius no són fer o inventar notícies periodístiques, nosaltres intentam informar d'unes realitats que poden ser d'interès per als veïns del nostre poble. És per això que, a vegades, és difícil confeccionar una revista que sigui interessant, amb informacions apropiades, amb consells escaients, amb aspectes culturals atractius... Els medis amb què comptam són escassos, ja no només els econòmics sinó també els humans: fins que una persona no ho toca amb les mans no se n'adona.

"Es Pi Gros" comença una nova etapa: veureu com el format ha millorat encara més i la presentació és més clara i nítida. És per això que hem estat aquests mesos sense sortir: vos demanam disculpes. Enguany pot ser un període molt interessant per a Lloret: les eleccions conformaran un nou espectre polític i segurament veurem els carrers aixecats un bon grapat de temps. Els esports (futbol, bàsquet, caça, ciclisme...) també han d'esser protagonistes, com tot allò que la nostra comunitat vol dur endavant. Les petites notícies de cada dia...

D'això i moltes altres coses "Es Pi Gros" en continuarà essent-ne un fidel testimoni.■

L'AGROTURISME NO ÉS LA SOLUCIÓ

Durant aquests darrers mesos el debat en torn a l'oportunitat d'implantar una nova modalitat de turisme dins l'economia mallorquina s'ha extès dins els cercles polítics. La possibilitat de realitzar urbanitzacions encobertes mitjançant l'argument de la potenciació de l'agricultura ja no convenç a ningú. Les xifres són prou clarificadores. Cada cop hi ha menys persones que es dediquen a cultivar la terra. És cert i segur que l'allotjament de turistes no serà una solució per a l'agricultura sinó per al turisme, que cada cop es troba més tocat d'ala.

Diu el Govern Balear que mitjançant el *turisme rural* fa comptes que vinguin 17.000 turistes més a Mallorca. No diu a quin preu tendrem la presència d'aquests visitants ni tampoc diu per a qui serà el benefici.

Fins ara no hi ha dubte de cap casta. El benefici és per a tots menys per als mallorquins. El capital és estranger i gran part de la mà d'obra també. Ara que la vorera de mar ja ha assolit un nivell de saturació urbanística a cops escandalós, la construcció sense cap ordre ni concert -més coneguda pel nom de *balearització*- amenaça els pobles de l'interior de Mallorca. Al nostre municipi no ens ha arribat l'amenaça d'un camp de golf perquè no hi ha possessions amb l'extensió suficient que precisin aquestes instal·lacions. De moment sols ens afecta en part la nova línia d'urbanització de l'interior de l'illa

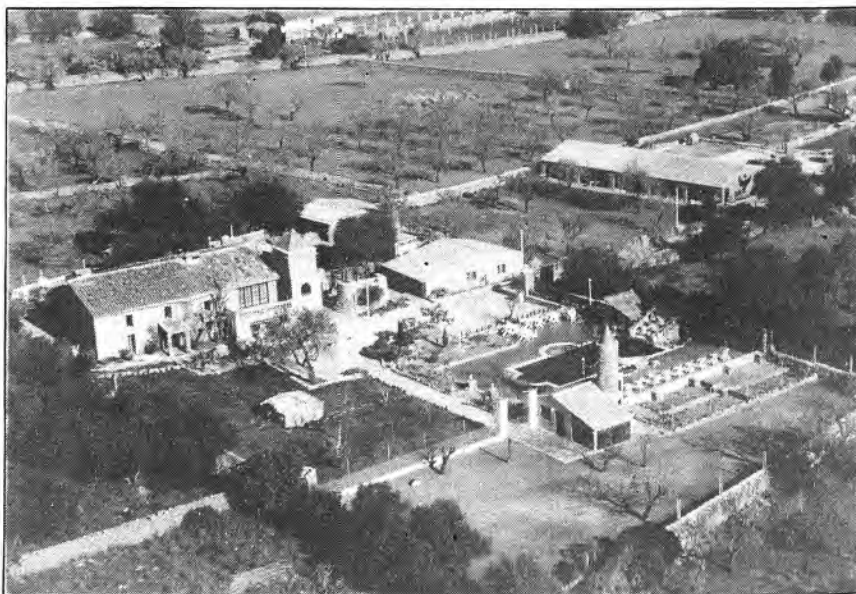
que vol impulsar l'actual Govern Balear presidit per Gabriel Cañellas.

Aquest mateix president és el que es contradiu quan es manifesta defensor de l'*agroturisme* i el *turisme rural* i al mateix temps reconeix que el camp mallorquí és ja, pràcticament, inexistent. No s'ha volgut impulsar de cap manera una economia paral·lela al turisme com a mesura de seguretat per als anys que els estrangers no volen venir a visitar-nos amb la mateixa freqüència que durant la dècada dels seixanta i setanta en què ens varen mal acostumar.

La línia que vol seguir Gabriel Cañellas és clara. S'ha de potenciar el turisme encara que sigui amb el cost de la urbanització dels petits pobles del Pla de Mallorca. El Consell de Govern del passat mes de febrer va regular les activitats i

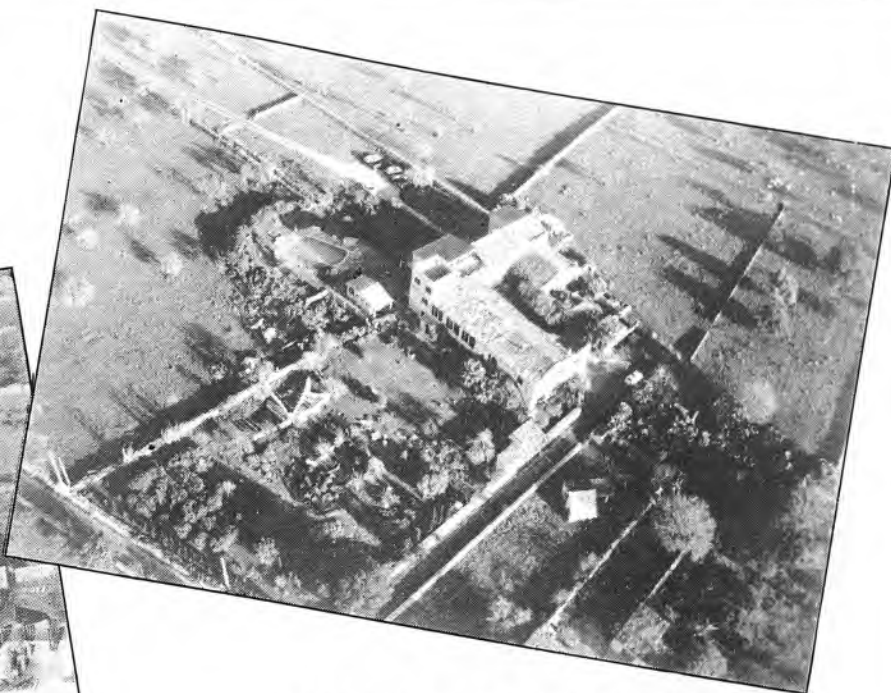
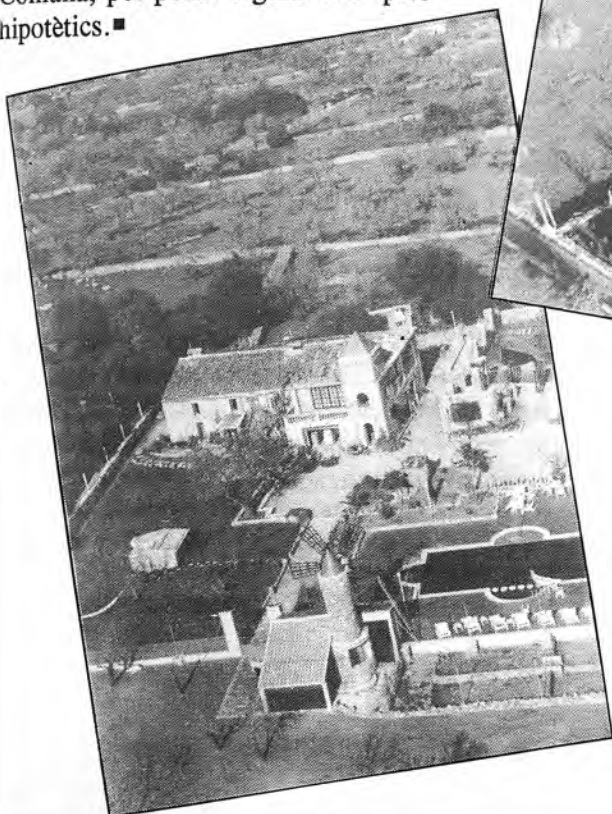
tipologies de l'*agroturisme* i el *turisme rural*. La Comunitat Econòmica Europea ara ha de debatre el projecte balear i n'ha de dir la seva. Com *agroturisme* s'entén qualsevol servei turístic dins una explotació agrària que funcioni com a tal. En teoria no hi val enganar i utilitzar un casal situat simplement a fora vila per dir que és sòl agrari i, en conseqüència, susceptible d'allotjar-hi un hotel o un bloc d'apartaments.

Llavors, per no deixar defora cap oportunitat d'urbanitzar allà on millor vagi, el Govern ha previst la modalitat de *turisme rural*. Això és tan clar com escandalós si ho miram lluny del tel que deixen els doblers de l'hosteleria. Vol dir que es deixa màniga ampla per fer el mateix que s'ha fet a la vorera de mar a l'interior de l'illa. Aquests establi-

ments es regiran pel reglament d'hosteleria i l'única relació amb el camp serà que en lloc d'estar ubicats a Cala Blava, s'Arenal o Can Picafort podrien estar a Son Brondo, Son Joan Arnau o devora Sa Comuna, per posar alguns exemples hipotètics. ■

TOTES LES CONDICIONS DELS "NOUS HOTELS"

► **Edificacions susceptibles d'ús turístic.** Estan ubicades fora del nucli urbà i en sòl no urbanitzable, sense un mínim de superfície, ni limitació; amb edificació existent abans de l'entrada en vigor del decret.

► **Tipologia de les vivendes.** Les cases tendran, com a màxim, sis habitacions dedicades a allotjament, amb una sala de bany per cada tres habitacions.

► **Qui pot esser el beneficiari?** Tots aquells agricultors la renda i dedicació laboral dels quals estigui dedicada al camp en un mínim del 50 per cent dels ingressos i jornada, respectivament.

► **Qui tramita les llicències?** Les llicències per obrir un establiment destinat a l'*agroturisme* seran concedides per la Conselleria de Turisme, previ informe favorable de la Conselleria d'Agricultura i Pesca.

► **Obligació de mantenir activitat agrícola.** Per poder acollir a una propietat o possessió turistes com a *agroturisme* és necessari que la finca mantengui una activitat agrària permanent. En cas contrari, es pot retirar la llicència.

► **Activitats a desenrotllar.** Entre les activitats que es poden realitzar destaquen les agrícoles, forestals o artesanals. ■

TURISME RURAL O AGROTURISME?

La normativa aprovada pel Govern Balear distingeix clarament entre turisme rural i agroturisme.

El **turisme rural** consisteix en la prestació del servei d'allotjament a cases de camp ja existents i que tinguin una certa entitat. Aquesta activitat es regularà amb la normativa hotelera, no s'hi permetrà l'ampliació dels edificis i el terreny haurà de tenir un mínim de cinc hectàrees.

Per la seva banda, l'**agroturisme** consisteix en la prestació d'un servei turístic a una explotació agrària ja existent, i tindrà un límit màxim de sis habitacions. En aquest cas es podrà accedir a les ajudes que per a aquesta activitat concedeix la Comunitat Econòmica Europea. ■

Amb menys participació que en edicions anteriors

La tradicional Rua que anualment se celebra al nostre poble va comptar en aquesta ocasió amb menys participació que en altres convocatòries. Amb tot, l'escola, l'ajuntament, els quintos i alguns veïnats, es varen deixar veure amb les seves desfresses pel recorregut prèviament fixat (Costa des Pou, plaça Jaume I, carrer des Fum, Major i Ses Parres). Tothom resultà premiat quan va acabar la festa, davant Can Putxet.

Destacaren les carrosses protagonitzades pels alumnes de l'escola "*Antònia Alzina*". El tema central era la colonització d'Amèrica i la celebració del Cinquè Centenari. Un grup d'al.lots, acompanyats pel mestre Sebastià Guillem, participaren vestits de colonitzadors i els altres vestits d'indis.

La festa no va acabar amb la Rua. El vespre, al bar Es Pou, hi va haver ball de desfresses. ■

Sa Rua 91

Amb el suport
de l'Ajuntament
de Lloret de Vistalegre

S'ESTANC
tabacs, revistes
i papers

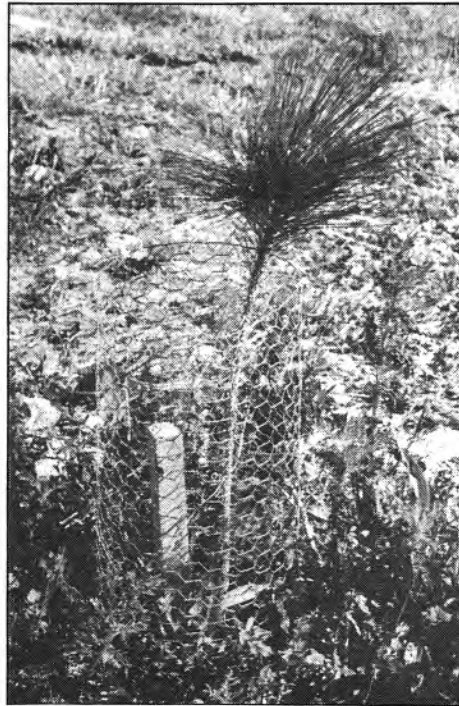

III Diada de la Natura

El passat diumenge dia 17 de març es va celebrar la **III Diada de la Natura**, organitzada per l'Ajuntament en col.laboració amb la Parròquia i l'escola "Antònia Alzina". En aquesta edició hi participaren més de dos-centes persones la majoria de les quals es desplaçà a peu des de la plaça Jaume I. Aixímateix en el marc d'aquesta diada va tornar tenir lloc la neteja d'escombraries a Sa Comuna, enguany amb dos tractors i una pala.

Un dels actes més rellevants va ser la sembrada d'arbres que ja s'ha convertit amb un símbol d'aquesta jornada. Volem ressenyar que dels arbres que l'any passat es varen sembrar, el de la publicació *Es Pi Gros* és el que ha crescut més sà.

Enguany, altre cop, cada institució i entitat local va sembrar el seu arbre en representació de tot el poble.

Una vegada acabada la missa, es va procedir a la lectura d'una rondalla escrita pel director de l'Escola, Sebastià Guillem. "*Es ropit de Sa Comuna*" -la reproduïm més avall- és un glosat que vol estimular l'estimació per la natura.

Després del parlament de Sebastià Guillem, hi va haver una exposició de dibuixos i redaccions de tots els que hi varen voler participar. Tots tractaven el tema de la natura. El ball de bot i els jocs tradicionals, com el de la teia, varen servir de colofó per una festa que cada any augmenta en participació i en acceptació. ■

EL ROPIT DE SA COMUNA

*A tots els nins i nines
que avui heu sembrat un arbre.*

*Perdonau si no queda de "lo millor"
perquè no som poeta ni tampoc
glosador.*

Grans i petits, tots aquí reunits
a ca nostra, Sa Comuna
en un dia com avui
la *Diada de Natura*.

El Rector em demanà
de fer el *Manifest de Natura*
i jo, no em pogué negar
a tal ventura.

Per això vos contaré
el que em passà l'altre dia
un matí fredoler
passejant per Sa Comuna.

Era un fred matí
quan vaig sentir el croixir
de les branques d'un Vell Pi.

Em vaig aturar.

I enganxat a un abatzer
vaig trobar un petit ropit,
retgirat i mig ferit
sense poder-ne sortir.

L'anava a collir,
una ala ferida, semblava de tenir
i vaig quedar astorat
quan, de sobte, em digué:

*-Atura!
Deixa'm morir!
No en vull saber res, de la Vida!
No en vull saber res, de la Natura!*

Jo li respongué:

*-La Vida, la Natura?
ets a Sa Comuna, oh, quin tresor!
Dins Mallorca, en el seu cor!
quan bella criatura.*

Però el ropit em digué:

*-He sentit parlar molt de Natura
en els Grans Despatxs
i Palaus
de la Gran Ciutat.*

*Governos i Nacions,
sobretot en temps d'eleccions,
de la Natura
tot són opinions.*

*Vols un Món net i just
per viure en pau
i tens a canvi
un món que decau.*

*Guerres i explosions,
fums, incendis i contaminacions,
petroli, cotxes i avions,
fam, presses i tensions.*

*La Natura et dóna aire pur
i l'empres com a lloc comú
munts de fems, vidres escardats,
llaunes i ferros rovellats.*

*És veritat?
o alucinació?
És això el que fas?
Rei de la Creació.*

*Això em digué el ropit
l'aucell més petit
de dins Sa Comuna.*

*-He anat a la Gran Ciutat,
he vist la comoditat
d'un viure amagat
entre el ciment i l'asfalt.*

*He anat a la Gran Ciutat,
he vist un ocell engabiat
dins una gàbia daurada,
però privat de la seva llibertat.*

*He volat,
he vist la mar i el contaminat.
A vegades he volat
per a no estar aturat.*

*No tenc l'ala ferida,
és el meu cor, el ferit.
Puc volar,
però on he d'anar?*

*El ropit estava trist.
Tornaria l'any vinent?
o partiria cap a un altre vent?*

*Això estava pensant
quan un soroll d'al.lots
trencaren amb el seu goig
la fredor de l'instant.*

*Duien una senalleta amb sa mà
amb arbrets per sembrar
amb una aixada per estrenar
però el que més m'esglaià
fou un dels nins
amb una gàbia daurada amb sa mà.*

*Dins hi havia un ocell,
el nin el tragué i l'amollà.*

*El ropit mentrestant
es quedà tot pensant:*

*Aquells arbrets sembrats!
aquelles aixades noves!
aquells cors joves!
i, sobretot, aquell ocell,
ara en llibertat!*

*Allò ens animà
i de sobte em digué el ropit
inflant el seu pit.*

-Deixa'm volar!

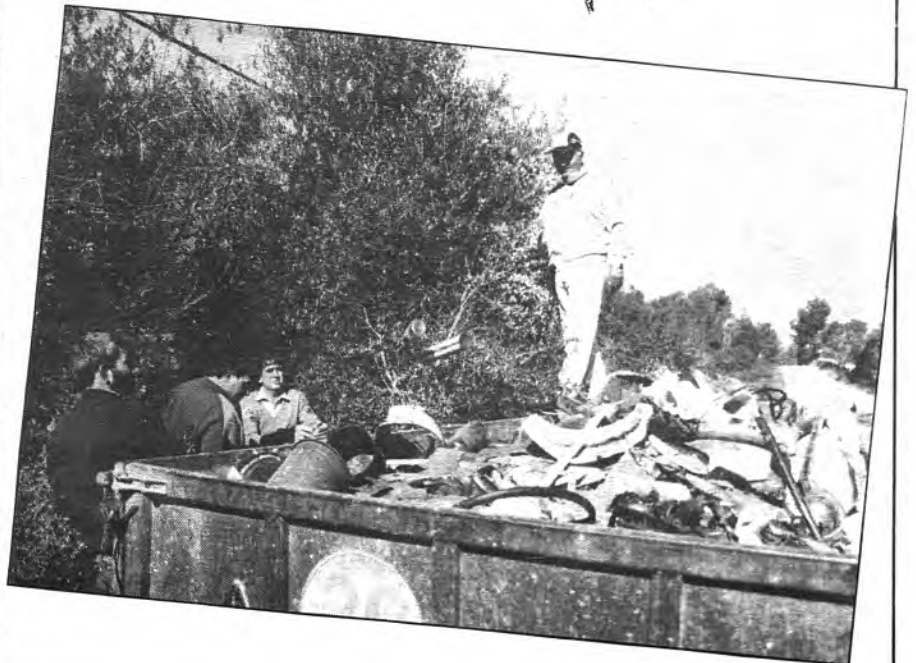
*El ropit volà
i desaparegué en el cel.*

*Avui, arbres hem sembrat
i els hem regat,
hem fet desig de bona voluntat
dins Sa Comuna, oh, quin tresor!
dins Mallorca, en el seu cor!*

*Deixem créixer els arbrets en
llibertat,
que un nou Pi Gros sigui nat.*

*Deixem que el futur
alliberi el cor fermat del petit ropit,
alliberi el cor fermat d'una Natura
mig morta
i que ens obri la porta
a un demà il.lusionat
a una Natura que sigui per sempre
símbol de Llibertat.*

Sebastià Guillem i Campins
Sa Comuna, 17 de març de 1991

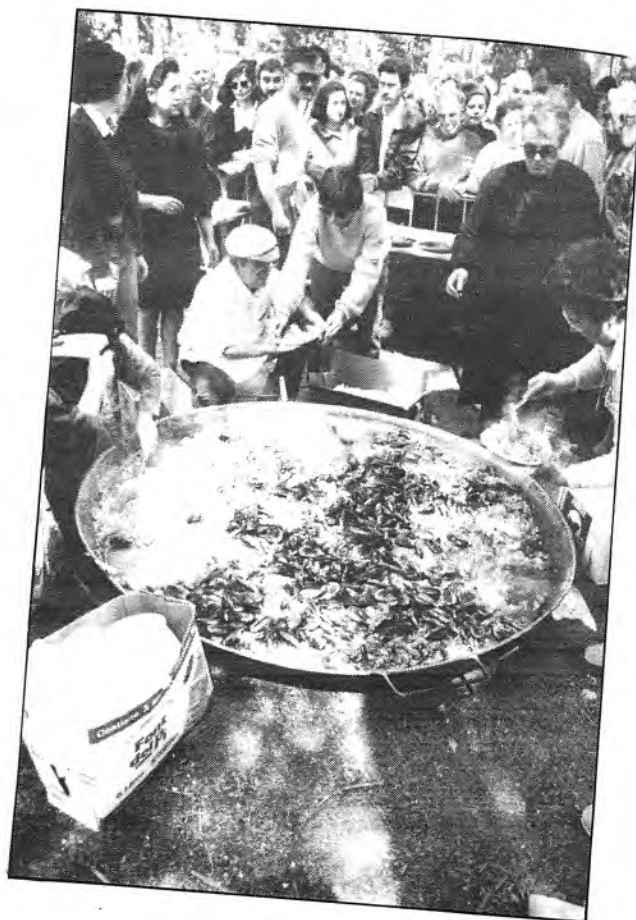

Pancaritat a Sa Comuna

Com és tradicional ja fa una sèrie d'anys, el diumenge després de Pasqua Sa Comuna és escenari del Pancaritat. No es tracta d'un diumenge normal. És especial. Si cada any hi va molta gent, enguany es bateren tots el rècords d'assistència.

Si altres anys hi havia frit per a tothom, enguany va ser substituït per una monumental paella. Es veneren en total més de quatre-cents tiquets per tenir part del dinar comú. El temps va acompanyar i el sol es va deixar veure durant tot el dia. ■

El Pancaritat: Dia de l'Àngel

La festa del Diumenge de l'Àngel a Lloret va congregar la majoria de veïns i molts de forans a Sa Caseta de Sa Comuna. La "paellada" fou un vertader èxit, el

ball, la música, l'organització, etc. tot va estar a una bona altura. Però el motiu essencial de la festa, de la trobada, el va dir el rector de Lloret a l'homilia tot explicant el sentit del

Pancaritat; demanant un compromís més ferm de tots els cristians. Hauríem d'intentar actuar durant tots els dies de l'any com aquest: tot podia ser compartit i tothom t'oferia el poc o molt que duia. Lloret té encara -i per molts d'anys!- aquest encant que comporta, en part, el compromís que hem esmentat abans.

Aquest dia, anomenat per l'Església "*Dominica in albis*", és el diumenge de la vuitena de Pasqua. D'on prové aquest costum? Ja sabem que Déu ha concedit a cada mortal un àngel custodi, per a defensar-lo dels enemics de l'ànima i transmetre-li inspiracions. No a tots els llocs es venera aquest dia: a Mallorca es reuneix el Bisbe, el Capítol catedralici i els Jurats per decidir que el dia escollit havia d'ésser el primer diumenge després de Pasqua.

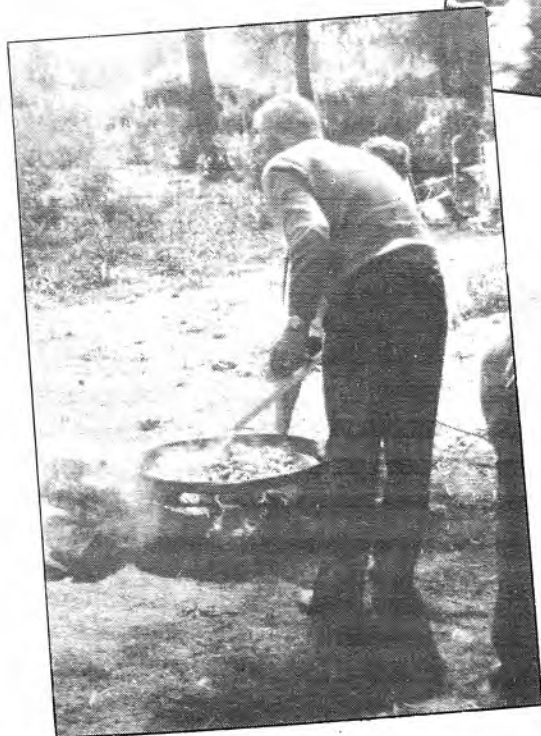
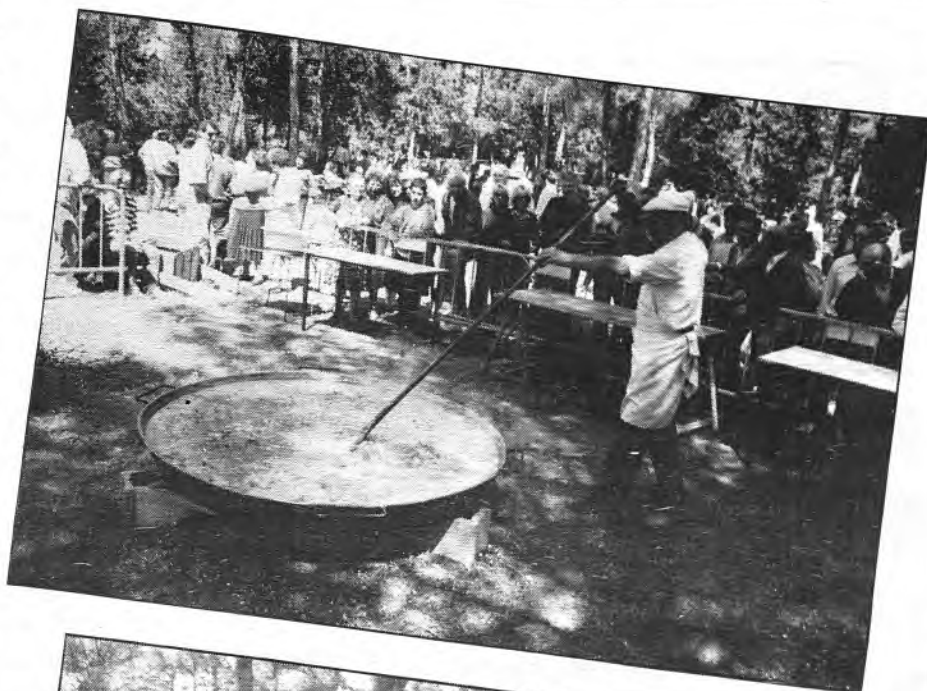

Sempre ha tingut un caràcter cívico-religiós i la seva finalitat era la d'implorar la protecció de l'àngel i donar-li les gràcies pels favors rebuts. Generalment constava d'una romeria, organitzada per la Parròquia, cap a un santuari, puig, etc. Si no era massa lluny precedia la romeria una imatge d'un sant o la creu parroquial, seguia el clergat cantant la lletania de Tots els Sants, després les autoritats i els veïns.

Arribats al lloc de destí se celebrava Ofici solemne i després es compartia tot el que portaven per menjar. Alcúdia va al Santuari de la Victòria, Calvià al de Portals, Inca al de Santa Magdalena, Felanitx al de Sant Salvador, Lluçmajor al de Gràcia o Cura, Pollença puja al Puig, Montuïri al de Sant Miquell, Santanyí i Sant Joan al Santuari de Consolació, Sa Pobla va a Crestaig, Mancor a Santa Llúcia, Lloseta al Cocó, Palma a Bellver, i Lloret a Sa Comuna.

És bo conservar les tradicions i fer-les més autèntiques, però mai no hem de deixar que els núvols no ens deixin veure el sol. ■

F.M.

GERMANDAT DE DONANTS DE SANG DE MALLORCA

Dia 17 de maig la Unitat Mòbil de la Germandat visitarà el nostre poble. Com sempre l'acte d'extracció es durà terme al Convent de les Religioses Franciscanes, a partir de les 19 hores.

Notícies locals

MARÇ

- Dia 2.** Sortida de l'Associació de la Tercera Edat al *Casino Palladium de Mallorca*.
- Dia 3.** El Bisbe de Mallorca visità el nostre poble. Crònica al diari *Baleares*: "*El obispo visita la villa después de dos años*".
- Dia 8.** Morí Francisca Picornell Jaume (*de Can Roca*), als 88 anys.
- Dia 9.** Es casaren Pere Gelabert (*Bosseta*) i Catalina Picornell (*de S'Estanc*).
- Dia 13.** Crònica al *Baleares*: "*La Candidatura Independent se presentará a las elecciones*".
- Dia 15.** La Candidatura Independent celebrà un acte públic on explicà la gestió municipal en els darrers quatre anys.
- Dia 17.** Se celebrà a Sa Comuna la *III Diada de la Natura*.
La secció "*Tòpic típic*" del *Diario de Mallorca* està dedicada al nostre poble: "*Lloret es debat entre la devoció religiosa i la rusticitat*".
El Dia 16 publica una petita nota sobre la *Diada de Natura*.
- Dia 19.** Crònica al diari *Última Hora*: "*Gran participación en la "Diada de Natura" en Sa Comuna*".
- Dia 20.** Va nèixer Eros Francisco Tomàs Herráez, fill de Francisco i Rosario.
- Dia 21.** Conferència al local de la 3ª Edat: "*Fruits de Mallorca al Nou Món*", a càrrec de D. Andreu Pons.
- Dia 24.** Crònica al diari *Última Hora*: "*Presentada la lista de la Candidatura Independiente*".
- Dia 26.** Va nèixer Joana Mª Gili Riera, filla de Joan i Catalina del Carme.
- Dia 27.** Morí madò Apol.lònia Gomila Munar (*Renou*), als 86 anys.
- Dia 29.** Morí madò Joana Aina Horrach Jaume (*Roca*), als 88 anys.
- Dia 31.** Morí madò Maria Tomàs Amengual, als 79 anys.

Fira de Maig 91

TEATRE

Dissabte 4 de maig a les 22 hores
al Centre Parroquial

"L'AMOR VENIA EN TAXI"
de Rafel Anglada

Grup de Teatre Mateu Isern
Entrada gratuïta

Per tercer any consecutiu se celebrà a Sa Comuna la "Diada de Natura", organitzada conjuntament per l'Ajuntament, l'Escola i la Parròquia. La sembra d'arbres fou, com sempre, l'acte que comptà amb una participació més nombrosa.

XARXA D'AIGÜES

En el ple celebrat dia 21 de desembre s'adjudicà la 1ª fase de la "Xarxa d'abastiment d'aigua potable i sanejament", inclosa en el Pla d'Obres i Serveis de 1990 segons projecte tècnic redactat per l'enginyer Carles Jover. Aquestes obres tenen un cost de 28.962.301 pessetes i seran realitzades per l'empresa MAN S.A. d'Inca.

PREMI "PLA DE MALLORCA"

El proper dia 28 d'abril s'iniciarà la setena edició del "Gran Premi Pla de Mallorca", la prova més antiga del ciclisme mallorquí, que reunirà durant set jornades un centenar de ciclistes.

La tercera de les etapes se celebrarà dia 12 de maig, dia de la Fira, i tindrà la sortida i l'arribada al nostre poble.

REPRESENTACIÓ AL CENTRE

Dia 26 de gener, els alumnes del Col·legi Públic de Sineu oferiren, al Centre Parroquial, una representació de l'obra "El dimoni Cucarell" de l'escriptor i músic manacorí Guillem D'Efak.

VISITA DEL Sr. BISBE

Dia 3 de març, el Bisbe de Mallorca realitzà una visita pastoral a la nostra localitat acompanyat pel Vicari episcopal de la zona, Mn. Bartomeu Fons. Monsenyor Teodor Ubeda celebrà la missa i animà tots els assistents a continuar treballant en favor dels necessitats.

Posteriorment es reuní al Centre Parroquial amb els agents de pastoral de la comarca i se serví un refrigeri a la rectoria.

NOU EQUIP DE FUTBOL

Després de varis anys en què el

futbol llorità ha estat representat per l'equip juvenil i el benjamí (enguany només per aquest darrer), pareix esser que la temporada vinent tendrem a Lloret un equip de tercera regional.

Dia 16 d'abril començaren els entrenaments en vistes a preparar la pròxima temporada i, a ser possible, disputar un partit amistós el dia de la Fira. L'entrenador serà En Gabriel Sastre, *En Gabi*.

ROBATORIS

Aquestes darreres setmanes varies cases han rebut visites inesperades. Els lladres han entrat a diverses vivendes, fins i tot amb els propietaris dedins.

De tota manera, sembla ser que no és un cas aïllat ja que sabem que també s'han produït casos semblants als pobles veïns de Costitx i Sant Joan.

CANDIDATURA INDEPENDENT

Dia 15 de març, la Candidatura Independent Lloritana celebrà un acte públic. En la primera part, els quatre regidors independents, davant més d'un centenar de persones que s'aplegaren al Centre Parroquial, feren un repàs dels darrers quatre anys de gestió municipal.

Entre d'altres temes, es parlà de l'estat actual de l'Ajuntament, dels aspectes culturals, de la infraestructura municipal, de les aigües netes i brutes, i de les perspectives de futur.

Posteriorment, durant un *buffet al Bar Es Pou*, es féu la proclamació dels candidats a les pròximes eleccions municipals.

P.S.O.E.

En sortir aquest número de la revista ja s'haurà celebrat l'acte que el P.S.O.E. tenia previst realitzar dia 28 d'abril al Bar Es Pou.

Havien de parlar Francesc Obrador (Candidat a President del Govern Autònom), Gabriel Miralles (Candidat al Parlament) i Joan Bonet (Candidat a Batle). Al proper número vos donarem més informació.

LUCTUÓS ACCIDENT

A l'hora de tancar l'edició d'*Es Pi Gros* ens arriba la notícia de la mort del nin Joan Vanrell Munar, de cinc anys.

El nin va perdre la vida quan era traslladat a Son Dureta, després de sofrir greus ferides quan va esser enganxat pel motocultor que conduïa el seu concho.

Associació de la Tercera Edat

Després de varis mesos de no sortir a rotlo, tornam a les pàgines d'*Es Pi Gros* per informar-vos de les activitats que du a terme la nostra Associació i de les que té en projecte. A continuació farem una mica de resum de tot el que hem fet des del gener ençà, esperant no oblidar-nos de res.

L'any 1989 a Lourdes, enguany a Itàlia.

SANT ANTONI I SA RUA

Com no podia ser d'altra manera, també enguany participarem a les *Benèdictes de Sant Antoni* amb una carrossa inspirada en la pagesia mallorquina on, a més de Sant Antoni i dels pagesos, hi havia animals de diverses castes (porcs, pollastres...).

No prenguérem part a *Sa Rua* d'acord amb la decisió presa per totes les *Associacions de la Tercera Edat* de la comarca d'Inca de no participar com a associació, deixant a la voluntat de cada un el fet de participar-hi a títol individual.

Així i tot, el *darrer dia*, al nostre local, férem una festa que sortí la mar de lluida. En definitiva, una vetlada de bulla amb un refresc típic dels *Darrers dies*.

EXCURSIÓ A SANTA MARIA

Dia 27 de gener, una "auto-carada" de lloritans anàrem d'excursió a Santa Maria on visitàrem la fàbrica de mantes *Ruycal S.A.* i el mercat que s'hi fa els diumenges. Després d'un bon dinar al restaurant *Oassis* d'Algaida, l'horabaixa poguérem visitar els tres santuaris del puig de Randa.

DINAR DE MATANCES

Per segon any consecutiu, dia 10 de febrer férem un *dinar de matances*. L'acte fou presidit pel president del Consell Insular de Mallorca, Sr. D. Joan Verger, i comptà amb l'assistència de 240 socis i simpatitzants, i de varis membres de la *Federació d'Associacions de la Tercera Edat*. Animà la festa el grup de músics de Lloret.

CASINO

Dia 2 de març, un nombrós grup (més de setanta) de la nostra Associació anàrem a passar la vetlada al *Casino Palladium de Mallorca*.

Allà, al mateix temps que degustàvem el menú propi del *Casino*, poguérem contemplar un bell i variat espectacle. Després, els que volgueren pogueren provar la seva sort jugant a la ruleta i a les màquines escura-butxadques. Prop de la una de la matinada sortírem de tornada cap a Lloret.

REUNIÓ COMARCAL

Dia 11 de març, se celebrà una

reunió comarcal de dirigents d'*Associacions de la Tercera Edat* organitzada pel Centre Cultural d'Inca. El motiu era programar una exposició col·lectiva de la Setmana Santa i, per més endavant, una demostració de vestits antics que segurament se celebrarà a *Es Fogueró*, a Alcúdia.

DIADA DE LES PERSONES MAJORS

Dia 21 de març fou el *Dia Nacional de les Persones Majors*; l'any vinent serà el dia 1 d'octubre. Enguany el celebràrem l'horabaixa, al nostre local, amb una conferència de D. Andreu Pons i Fullana sobre el tema "*Fruits de Mallorca al Nou Món*". Acabàrem amb un refresc i un poc de festa.

Aquest mateix dia, al migdia, al *Foro de Mallorca*, i amb motiu de la celebració, es reuniren les directives de totes les *Associacions de la Tercera Edat* de Mallorca.

CONFERÈNCIA

Dia 11 d'abril, l'historiador D. Bartomeu Font i Obrador ens parlà sobre "*Mallorca i el descobriment*"

d'Amèrica". Assistiren a l'acte una quarentena de persones.

"VIDA CREIXENT"

Hem tengut una sèrie de contactes amb un moviment de persones majors depenent del Bisbat de Mallorca anomenat "Vida Creixent" per tal de celebrar una xerrada donant-se a conèixer i explicant en què consisteix aquest moviment. Quan hi hagi res concretat ja vos n'informarem.

MENJADOR SOCIAL 3ª EDAT

Tenferem previst posar en marxa el menjador pròximament, però degut que està en estudi posar en funcionament unes cuines mancomunades amb els pobles veïnats, esperarem a que aquest tema es dugui a terme per començar.

VIATGE A EIVISSA

En llegir aquesta pàgina, segurament ja hauré tornat del viatge que els dies 3, 4 i 5 de maig hem organitzat amb col·laboració amb "Viatges Barceló". Al proper número de la revista ja vos contarem con ens ha anat.

PRÒXIMES ACTIVITATS

Les activitats que tenim programades per a les pròximes setmanes podeu consultar-les en el quadre adjunt on queden totes detallades. Només resaltar que per al mes de setembre estam preparant un viatge a Itàlia. A veure si vos animau.

Per últim, volem agrair a les persones que han anat a fer una neteja a fons al local després de les obres de la façana la seva feina desinteressada. Esperam per la Fira poder estrenar cortines noves que facin més acollidor el local. ■

Antoni Niell

Associació de la Tercera Edat

PRÒXIMES ACTIVITATS

- Dia 7 de maig. Conferència sobre "La presència de la llengua catalana a Hispano-Amèrica", a càrrec d'Aina Moll.
- Dia 8 de maig. Trobada de germanor de les *Associacions de la Tercera Edat* de Mallorca al Palau d'Esports de Sa Pobra. El mateix dia, **visita cultural** a Palma.
- Dia 12 de maig. **La Fira.** Exposició de vestits i fotografies de nuvis.
- Dia 19 de maig. Excursió a Lluç, Pollença i Formentor.
- Dia 25 de maig. **Ofrena floral** a la Mare de Déu de Lluç, organitzada pel *Centre Cultural d'Inca*.
- Dia 12 de juny. Conferència sobre "La presència dels missioners mallorquins al Perú", a càrrec de Francesc Ramis i Oliver.

GERMANDAT DE DONANTS DE SANG DE MALLORCA

Dia 21 d'abril, tengué lloc a Can Picafort l'annual *Trobada de Zona* dels donants de sang de la comarca a la que pertany la Junta Local de Lloret. En el transcurs de l'acte es procedí a l'entrega de les insígnies a aquelles persones que es destaquen per la seva generositat i arriben a un cert nombre de donacions. Enguany els lloretans distingits foren sis:

10 donacions: Catalina Fiol Gelabert

25 donacions: Margalida Niell Florit
Llorenç Cañellas Genovart
Magdalena Gelabert Regis
Sebastià Puiggròs Munar
Antoni Gomila Munar

Per altra banda, el proper divendres 17 de maig visitarà el nostre poble la Unitat Mòbil de la *Germandat*. Com sempre les extraccions es faran al Convent de les Monges, a partir de les 7 de l'horabaixa. Des d'aquí volem animar tothom perquè posi el seu granet d'arena, molt especialment aquells que encara no són donants. Recordau que *un poc de la vostra sang pot salvar una vida.* ■

xafarderies

de na **Ben Vista**

Haurien d'explicar què és lo que passa. Fa quatre vegades que vull donar es meu escrit i cada mes me diven: "*-Sortirem es mes que ve*". Això no és *sèrio*, o se fa revista o no se'n fa, però lo que no pot ser és que en un mes surtin tres o quatre revistes i llavors hàgim de llegir ses notícies passades i pudentes, plenes de *fluridura* algunes. Si en aquest poble li llevam ses quatre coses que té bones li llevam tota sa gràcia i després vendran uns altres graciosos a fer-nos ses seves gràcies -un ca se'n va morir, de gràcies, i val més caure en gràcia que ser graciosos-.

Aquests dies he anat a veure alguns pobles -no diré quins perquè s'enfadaran-, i tots tenen una revista, però com aqueixa de *Llurito* no n'hi ha enlloc: sa d'aquí pareix un llibre de ben feta que està; jo guard totes ses revistes d'*Es Pi Gros*, una devora s'altra, i m'agrada rellegir-les, amb una bona foganya o un braser, un botifarró i un tasset de vi. Mirau si ho som bona de conformar!

BENEÏDES I RUA: D'ALLÒ MÉS MAGRA

Ni vaig dur la somera a beneir, ni me vaig desfressar. Enguany no hi havia la gresca dels anys passats, no sé si era per mor de les eleccions que ja s'acosten, però tothom volia parèixer més *sèrio* de lo que era. No i això és que m'agrada que me beneixin -tothom me diu que som un tros de carn beneïda!- i m'agrada parèixer una persona diferent del que som -tothom me diu: "*Ben Vista, no pareixes tu*"-, però quan no hi ha un bon ambient que acompanyi, no me fa cap gana res. I això que enguany me volia desfressar de *torera*.

S'ACOSTA LA FIRA

Sí, ja s'acosta. Enguany veurem una fira de pinyol vermell, amb molt de bestiar i maquinària agrícola, amb actes culturals i exposicions. Enguany

els lloritans se sentiran orgullosos de tenir una fira així com Déu mana. L'any que ve ja ho veurem: mancaran tres anys per a les eleccions.

ELECCIONS

I xerrant d'això mateix: ja he tornada vella i per això de moltes bufes no en faig cas. Repetirem números uns: En Joan Bonet, Na Maria *Perica* i N'Arnau *Ferrerico*. Hi ha qui diu que els havia sentit dir que no se tornarien presentar, que eren massa maldecaps, que no tenien col.laboració... Supòs que el cuquet de dedins se deu remoure tant que no deu ser aguantador.

Idò sí, se presenten aquests tres: "*La Tormenta del desierto*", "*Cómo ser mujer y no morir en el intento*" i "*Bailando con lobos*". Hi ha cançons que hi vénen bé. Al primer: "*Te desearé hasta la muerte*", a la segona número 1: "*Me obligan a hacerlo*" i al tercer: "*No me olvidéis*".

Hi ha una dita que sempre l'he tenguda per nord: "*Val més lo dolent conegut que lo bo a conèixer*", qui tengui orelles que escolti i que vagi viu.

DIADA DE NATURA

Deman als organitzadors que hi hagi, per a l'any que ve, un arbret amb el nom de Ben Vista i així tothom sabrà qui som. I quan ja seré morta, els ninets de *Llurito* puguin jugar a l'ombra de l'arbre que hauré sembrat, com quan jugàvem a la soca del Pi Gros. Llàstima que no hi anàs més gent perquè això fa estimar lo més bo que té una persona quan està bé de salut: la terra. Els lloritans tenim una joia amb Sa Comuna, no l'hem de deixar perdre.

PANCARITAT

Xerrant de Sa Comuna, a la missa érem pocs però a la paella, vaja que hi havia de gent. Aquestes

coses me fan tornar beduïna; veure que tots mos estimam i compartim. Me pensava que allò era un míting del PSOE o del seu sindicat UGT ja que sempre que fan alguna trobada fan una paellada grossa com aqueixa. Aquests són de la bulla i la festa.

Ja he tornada com a sorda i no ho vaig sentir bé, però crec que hi hagué qualcú que va xerrar massa mesclant el tema de les eleccions o de l'Ajuntament o de no sé qui. Ja ho he dit abans: no s'han de voler fer gràcies quan no hi ha ganes de riure. De totes maneres me feia ganes que hi hagués més música i jocs de teia o qualsevol altre divertiment. Una festa i una trobada que ha de seguir.

JA HAN COMENÇAT LES SÌQUIES?

Això és el que es demanaven els veïnats del carrer Fundadors de la Vila quan veieren aquells clots. Hi va haver veïns que s'emprenyaren un gra massa i li etzibaren contra el batle. Tot era que GESA havia demanat permís per posar uns cables per davall terra i resulta que per posar aquests cables havien d'obrir les síquies. Després demanaren perdó

per aquesta passada.

BATLE

Tots ho sabeu: quan hi havia En Miquel de batle jo n'estava com enamorada: un jove guapo, cabells blancs, ben plantat, en fi, un bombonet. No me'n vaig amagar mai de dir-ho -i ell ho sap ben bé perquè li ho vaig dir a la cara: "*Miquel, si no estassis casat faria un desbarat, però no vull fer mal a ningú*"- Ell ho va comprendre. Ara tenim un altre batle: N'Arnau. Sabeu que a mi també m'agrada: jove, guapo, amb bigotis fins, però també està casat. Quan el veig partir amb la bicicleta, i mou aquelles cuixes tan fortes i els músculs se remenen d'aquella manera... què voleu que vos digui? Encara me sent corredisses per l'esquena!

Es meu padrí sempre va guardar sa línia, i això que menjava de tot i molt, però mai va engreixar massa. No m'agrada gens un home gras, i això que he tengut moltes oportunitats per anar-hi amb tota casta d'homes, però amb grassos no hi he anat mai. I és que com deia el meu padrí al cel sia: "*Tot són gustos!*"■

Associació de Premsa Forana de Mallorca

Dia 1 de març se celebrà, amb gran assistència, la Trobada anual de l'Associació de Premsa Forana en el restaurant *Cas Carboner* de Montuïri. Durant l'acte, que comptà amb la presència del president del Cim, Joan Verger, acompanyat del president de la Comissió de Cultura, Alfons Salgado; foren entregades les distincions del certamen "*Persones del poble*" que patrocina la institució mallorquina.

Les persones distingides foren: Joana Mestre (presentada per la revista *S'Unió de S'Arenal*), Esteve Mas (*Fent Carrerany*, de Maria de la Salut), el Patró Martina (*Dies i coses*, de Calonge), Antoni Muntaner (*Miramar*, de Valldemossa), Gabriel Roscar (*Bona Pau*, de Montuïri) i Gabriel Martorell (*Montaura*, de Mancor).

Finalment, els responsables de

les revistes foren obsequiats amb un lot de llibres i un vídeo del CIM.

Per altra banda, dia 26 de març tengué lloc, al Santuari de Montisyon de Porreres, la trobada que anualment manté el President de la Comunitat Autònoma, Gabriel Cañellas, amb els representants de les revistes pertanyents a l'Associació de Premsa Forana.

LLIBRES

La Conselleria de Cultura, Educació i Esports obsequià totes les revistes de **Premsa Forana**, entre elles *Es Pi Gros*, amb un lot de llibres integrat per vàries novel·les i obres d'assaig, i alguna biografia. Des d'aquí volem agrair públicament el detall.■

EDUCACIÓ D'ADULTS

Val més tard que mai

Diuen que val més tard que mai. És cert que fa temps ja vos hauria hagut d'informar de tot el què es fa i com es duu a terme l'Educació d'Adults al vostre poble. Fins ara només vos havíem informat de l'inici del curs o dels distints tallers mitjançant cartells anunciadors. Ara, malgrat no sigui el moment més oportú, tenc la intenció de fer-ho. No ho és perquè alguns dels cursos ja han acabat i els altres estan tots a mig camí. Però és igual, no m'aturaré perquè el que costa és començar i ara ja ho he fet. Sí, començar, donar la primera passa, a mi, també em costa com a tothom... invertir a una cosa que no fas sovint o tal vegada mai.

La gent del poble que segueix els cursos d'Educació d'Adults, també tenia por, moltes feines per fer, tal vegada problemes dins casa seva, però... no ens hem d'aturar. No pretenc a aquestes altures del curs fer propaganda del què feim perquè, com ja he dit abans, ara no és el moment; però per alguna part havia de començar i crec que el més important no és el que feim els educadors sinó el que fan els assistents. A ells em vull referir, perquè l'èxit, si és que es pot parlar d'èxit, es deu a ells. Nosaltres no feim més que la feina que ens han designat. Però tota aquesta gent que assisteix a les classes, tenen també les seves feines a casa seva o fora d'ella; i a vegades han de reduir la jornada laboral, amb tot el que això suposa, deixar els seus maldecaps i problemes. Perquè tota aquesta gent

que es mereix el millor tenen tantes feines o més que la gent que es queda a casa seva o prefereix en acabar la feina anar al cafè. I és que realment hem de fer el què ens fa ganes, és cert, i sobretot després de tot un dia de feina i segurament de cansament. Però el que tal vegada no ens imaginam és que el fet d'anar a classe, seguir un curs, un taller... ens pot fer sentir millor, oblidar els problemes. Quanta gent quan arriba em comenta: *"-Avui no tenia gens de ganes de venir, tenc un maldecap"*. Però després si jo els dic que se'n vagin abans d'acabar em contesten: *"-Ara ja m'ha fuit el maldecap"*. I és que a vegades el que necessitam és sortir de la rutina, xerrar, veure altra gent...

El que pretenc no és obligar-vos a venir a classe ni fer-vos sentir culpables els que no ho heu fet, sinó tot el contrari. Voldria que reflexionàssiu i si realment pensau que vos fa ganes heu de llevar tots els impediments que tengueu,

organitzar-vos d'una altra manera. Perquè ben bé vos mereixeu allò que vos fa ganes. Hem de fer desaparèixer entre tots el concepte que l'educació és cosa de nins i joves. L'educació és per a tots i per a sempre.

Enhorabona i gràcies a tots els que heu assistit o assistiu als cursos d'Educació d'Adults. Enhorabona perquè no és fàcil rompre amb els esquemes tradicionals, ni agafar paper i llapis després de tants d'anys d'haver-ho deixat, o aprendre a llegir i escriure amb la nostra llengua quan només ens han ensenyat a xerrar-la, o aprendre'n una altra de nova... I enhorabona també a tota aquesta gent que ve per poder ajudar als seus fills o per poder escriure una carta als parents llunyans.

I gràcies perquè he disfrutat de conèixer aquests anys amb vosaltres i perquè tal vegada hagi après més jo de vosaltres que vosaltres de mi. ■

Petra Cubells i Pascual

CERTIFICAT D'ESCOLARITAT

S'HAN CONVOCAT PROVES PER A L'OBTENCIÓ DEL CERTIFICAT D'ESCOLARITAT EN ELS MESOS D'ABRIL I MAIG.

MÉS INFORMACIÓ ALS BAIXOS DE L'AJUNTAMENT (CLASSES D'EDUCACIÓ D'ADULTS).

MISSATGE ADREÇAT A TOTS ELS NINS DEL MÓN
DIA INTERNACIONAL DEL LLIBRE INFANTIL 1991

Cuques de llum en l'obscuritat

Cada cop que el meu germà i jo llegíem un llibre interessant, s'encenia al nostre jardí una llumeneta. Era la llum d'una lluernia o cuca de llum. I, com a tots dos ens fascinava llegir, no fou gens estrany que en poc temps el nostre jardí es veiés inundat de llumenetes daurades. Una autèntica catifa viva -cada herba es convertí en una petita flama- que ens acompanyava durant les nostres inacabables vetllades.

Però ni el meu germà ni jo sospitàvem que mentre nosaltres gaudíem amb la lectura, al costat nostre es desenrotllava una lluita invisible i silenciosa. Mai no pensàrem que les nostres cuques de llum, comptant únicament amb les gotes daurades lluminoses s'afanyaven a allunyar l'obscuritat perversa que amenaça envoltar contínuament l'home.

Primer els nostres veïns, i després els altres habitants del poble es preguntaven estranyats, per què les cuques de llum no abandonaven el nostre jardí ni de dia ni de nit, i deixaven la resta del poble en l'obscuritat.

Un dia el meu germà els descobrí el secret:

-Som nosaltres -els va dir- els qui atraïem les lluernies al nostre jardí. Ho fem amb cada bon llibre que llegim -i afegí a continuació-: Cadascun d'aquests llibres interessants és una cuca de llum que il·lumina les tenebres i mai no s'apaga.

Els altres camperols es feren ressó de les nostres paraules i començaren a buscar també llibres interessants, aquells llibres que atreïen les cuques de llum.

De seguida es formà una cua

llarga a l'entrada de la biblioteca del poble. Nens, adults homes i dones, demanaven més i més llibres. Se'ls havia despertat l'ànima per la lectura. I, quina meravella! Els jardins es van omplir de cuques de llum; els balcons i les teulades es van veure atapeïts de llumenetes daurades; el fullatge dels arbres i les voreres es van convertir en un esclat de llum; i el campanar de l'església brillava en l'obscuritat. De cop i volta el cel es va il·luminar.

Llavors... Llavors la *Constel·lació del Llibre* es despenjà des del cel i aterrà mansament a la plaça del poble. Era una constel·lació bellíssima, feta de llums tremoloses, les llums de les lluernies, amb el seu encant increïble, fascinant. Irradiaven la seva lluminositat com ho fan totes les coses que en aquest món posseeixen valors eternals, com l'amor, la bondat, la llibertat, la bellesa, la tendresa, la justícia i moltes altres realitats que omplen de sentit les nostres vides i aprofundeixen la nostra consciència dels valors que justifiquen el nostre difícil i atropellat pas per aquest planeta.

El meu germà i jo continuem sent uns guillats dels llibres. Teníem una afecció boja a la lectura.

Teníem raó?

Què en penses?

Què hi dius?

Rena Carceos

Rena Carceos és una prestigiosa poetessa i traductora grega. Aquest missatge es distribuirà, traduït a diferents idiomes, per a tots els països del món.

JOSÉ LUIS LARGO

Francesc de Borja Moll: un arbre sobre el blau penyal

Posats en la tessitura de ressenyar, ni que sigui lleugerament, els aspectes més remarcables de la personalitat i l'obra de Francesc de Borja Moll, seria tan extensa la relació de mèrits, tan nombroses les tasques a recordar, tants els actes remarcables de servei, encaminats uns i altres sempre a un únic gran objectiu: el coneixement i enaltiment de la llengua catalana, que superarien amb escreix no ja les ratlles d'un breu article, sinó les pàgines d'un volum gruixut. Per això, recórrer al joc metafòric ens pot servir d'ajut inestimable.

Hi ha un fragment del text del Pare Ginard introductori al seu *Cançoner Popular* (obra tan estimada i tan ben estudiada pel Sr. Moll) que trob particularment bell: *"Jo veig així el Cançoner. A la manera d'un arbre filosòfic lul·lià. Revingut de soca, enfonya les arrels en la carn bategant del poble mallorquí, i la sang humana n'és la saba. S'enfila fins als núvols i abriga tota la nostra terra, millor dit, és la nostra terra feta música i cançó. L'arbre immens se desplega en una vintena de branques poderoses, plenes de nius, de molsa, de barballera i vegetació petita i tenaç. Cada branca és una pul·lulació d'ulls i de brots, i a cada final de brot hi ha flors de tot color, les cançons, simples i senars com les flors de foravila"*.

Jo veig ara així el gran filòleg absent. L'arbre-home, endinsa les seves arrels dins les pregoneses de l'essència del seu poble, de la seva llengua, és la terra feta paraula qui el vitalitza. De la llecor tel·lúrica n'ex-

treu la saba i, amb ella, nodreix la seva humanitat, alimenta els seus valors com a persona: serenitat d'esperit, constància, coherència, bonhomia, fidelitat al seu poble, a la seva gent, amor a la seva pàtria, amor a la seva família, sentit de l'humor, unes gotes necessàries de pragmatisme, la humilitat (*Feci quod potui, faciant meliora potentes*)...

La soca robusta s'enlaira cap als núvols, que són l'únic límit que desitja per al seu poble, i la seva ombra aixopluga tota la vastedat dels territoris de parla catalana. La seva embranzida es desplega en nombrosíssimes branques poderoses, totes elles farcides de mostres variades i riques de la ciència dels mots, de l'amor a les paraules. Joan Miralles n'individualitzava nou d'aquestes

branques quan esbossava les facetes del Moll lingüista: lexicògraf (el *Diccionari Català-Valencià-Balear*, obra cimera de la filologia romànica, iniciada per Mn. Alcover, continuada i "salvada" per Moll); gramàtic (des de la *Primera Ortografia Mallorquina segons les Normes de l'Institut* del 1931 a la *Gramàtica catalana referida especialment a les Illes Balears* del 1968, passant per la *Gramàtica històrica catalana*, del 1952); lexicòleg (amb nombrosos treballs sobre l'origen i la significació dels mots); dialectòleg (amb estudis rellevants com *La flexió verbal en els dialectes catalans*, *Estudi fonètic i lexical del dialecte de Ciutadella*, *Els parlars baleàrics* o *El parlar de Mallorca*); historiador de la llengua (*Textos i estudis medievals*, 1982); onomasticòleg (n'hi ha prou citant *Els llinatges catalans*, 1959); traductor (de manuals bàsics, d'articles especialitzats de filologia, o d'obres literàries de llengües com l'anglès, l'italià, l'alemany o el llatí); folklorista (edició de cançons populars mallorquines, estudis introductoris al *Cançoner Popular de Mallorca* i treballs sobre les rondalles, moltes il·lustracions de les quals de l'Aplec d'En Jordi des Recó són obra seva); publicista (obres de divulgació com *L'home per la paraula*, 1974, i centenars d'articles i treballs en revistes, diaris, pròlegs, conferències, parlaments, etc...). El professor Miralles assenyalava encara altres branques poderoses de l'arbre-Moll: la d'editor (Editorial Moll), la d'impulsor d'iniciatives culturals (Obra Cultural Balear), la

d'autor de llibres de memòries (*Els meus primers trenta anys* i *Els altres quaranta anys*), la de biògraf (del polèmic mestre seu Mn. Alcover), la del lingüista preocupat i ocupat en la vessant didàctica de la seva ciència (*Llengua o dialecte? Català o mallorquí?*, els manuals per a l'aprenentatge del català per a estrangers, els cursos de formació de professors, etc.). Altres branques podríem descobrir en l'arbre esponerós, metall d'arbre lul.lià, pi mític, olivera mallorquina i alzina muntanyenca, totes elles curulles de fruits assaonats i saborosos, no seria la més feble la que el mostraria com a escriptor depurat i capaç d'aconseguir una naturalitat expressiva, filla només dels grans mestres de la ploma. Totes les branques, tots els branquillons, les fulles, els nius, la molta i la barballera que configuren l'arbre "més poderós que el roure" (una bibliografia de Francesc de B. Moll supera els vuit-cents títols) vessen dons i presents als qui cerquen el seu recer ("home generós amb nosaltres, ell que la noble i quimèrica empresa tornà en una puixant i grandiosa realitat escriu Joan Coromines en la dedicatòria a Moll del *Diccionari Etimològic*).

Quan acabava el febrer

d'enguany l'arbre profitós caigué, després de llarga malaltia. Ara en romanen les despulles de llenya noble. Una llenya que l'arbre atuit ens llega en forma d'obres, en forma d'exemple a imitar, com a model d'actitud i de conducta. Tant de bo que els homes i dones d'aquestes terres no deixem podrir els nobles fragments ni els facem servir només per encendre focs fatus. Tant de bo que homes i dones de les nostres

terres facem servir la llenya heretada per mantenir sempre encesa la flama de la llengua, revifada sempre la noble flama que escalfa els cors i dóna sentit a la nostra pàtria. Així el desig del poeta es farà realitat i, encara que desaparegut físicament, l'arbre, com l'olivera de Pons i Gallarza, "sobre el blau penyal" romandrà viu. ■

Miquel Sbert

Sant Jordi, dia 3 de març de 1991

UN HOME DE COMBAT

Francesc de Borja Moll nasqué a Ciutadella (1903). Estudià Humanitats i Filosofia en el Seminari Conciliar de Menorca, Fonètica amb B. Schädell i T. Navarro Tomàs, Lexicologia amb W. Meyer-Lübke i Dialectologia amb A. Mª Alcover. Exercí l'ensenyament d'alemany i francès a l'Institut Nacional de Palma, d'espanyol per a estrangers a l'Estudi General Lul.lià i de llengua catalana a l'Obra Cultural Balear i a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona (Delegació de Mallorca).

Les seves obres principals són: *Diccionari Català-Valencià-Balear*, iniciat per Mn. Alcover (deu volums publicats entre els anys 1926 i 1962), *Suplement català al Romanisches Etymologisches Wörterbuch* (1928-1931), *Gramàtica històrica catalana* (1952), *Els llinatges catalans* (1959), *Vocabulari mallorquí-castellà* (1964), *Gramàtica catalana referida a les Balears* (1968), *Un home de combat* (1962, biografia de Mn. Alcover), *Els meus primers trenta anys* (1971, memòries autobiogràfiques) i *Els altres quaranta anys* (continuació).

Fou membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans, membre corresponent de la Real Academia Española i de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, *magister* de l'Escola Lul.lística de Mallorca, Vice-rector de l'Estudi General Lul.lià, doctor "*honoris causa*" per les Universitats de Basilea, Barcelona, València i Illes Balears, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (1971), Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya (1983) i de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (1983), premi *Osian la Stiftung FVS* d'Hamburg (1978) i premi *Manuel Sanchís Guarnier* (1983). Fill predilecte de Ciutadella (1976) i Fill Il.lustre de Menorca (1983). ■

Jaume Vidal i Alcover, en el record

EVOCACIÓ DE JAUME VIDAL I ALCOVER

El 3 de gener d'enguany va morir a Barcelona l'escriptor Jaume Vidal i Alcover, als 67 anys. Deixa darrera seu una producció literària molt extensa com a poeta, narrador, autor teatral, crític i historiador de la literatura. Per damunt de tot, però, resta la seva imatge d'home cult, bon conversador, incisiu, divertit i polèmic, que més d'una vegada va fer trontollar els nostres petits i alguns cops claustrofòbics cercles literaris. M'és difícil ara, amb aquests mots d'urgència, sintetitzar tot el que ha pogut significar un home d'una formació cultural tan vasta i d'unes inquietuds estètiques tan diverses com va esser ell. Tampoc no vull fer un inventari de les seves obres i de les dates en què es publicaren. Vull només evocar uns pocs aspectes del seu tracte amb la literatura que ara se'm fan especialment presents.

Per exemple, aquells versos que va escriure cap al 1956-1957 i que va publicar, molts anys després, inclosos al llibre *Tres suites de luxe* (Manacor 1979). Em semblen ara d'allò més escaients:

Un dia em cansaré d'escriure versos insistint sempre sobre el mateix tema. La gent, la tendré ja tan anostrada que, en veure un llibre meu als mostradors, "Mira", dirà, "un llibre nou d'En Jaume" (això els amics) o "Una obra nova" (els altres) "d'En Vidal Alcover". El compraran. Naturalment, ni en tallaran les fulles. I faran bé: prou feren de comprar-lo, i el llibre sempre és el mateix. Però serà que jo, aleshores, ho sabré ja tot, tan bé i de tal manera, que no tendré més

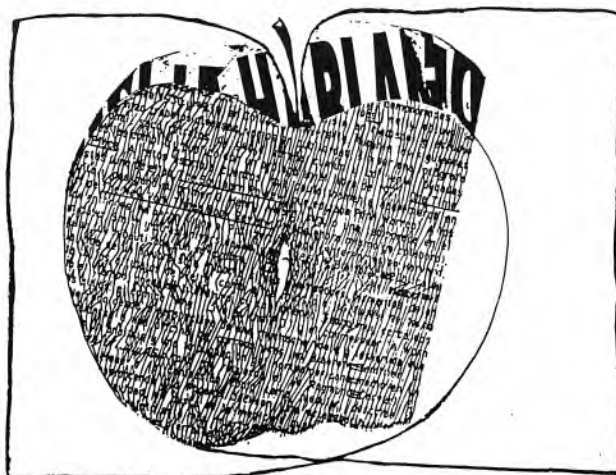
*remei ni altra esperança que lliurar-me, els ulls clucs i somrient, a la immortalitat -tan avorrida! I en efecte, ara Jaume Vidal ja ho sap tot i s'ha lliurat "ulls clucs i somrient", discret i sobtat, a la immortalitat. Han passat, però, gairebé trenta anys des que es donà a conèixer amb el seu primer poemari, *L'hora verda* (1952), un llibret que, junt amb *El coral i l'espiga*, de Blai Bonet, publicat l'any anterior, significava una renovació radical en el panorama de la poesia mallorquina. No és d'estranyar, per tant, que més d'un benpensant d'aquells moments se n'escandalitzàs fins a l'extrem, rigorosament documentat, d'estripar-ne els fulls. I és que *L'hora verda* era un llibre amarat de García Lorca, de Rimbaud i Verlaine, juganer i lluminós, intencionadament frívol i exultant. La poesia com una festa de joventut -aquesta és la verdor que pregonitza el títol- en una mena de jardí extraordinàriament sensual. Ben a l'inrevés del rigor formal, la contenció emotiva i la gravidesa que demanaven els deixebles de la vella*

*Escola Mallorquina. No seria aquesta l'única vegada que Jaume Vidal obriria camins. El 1957 repetiria la jugada amb *El dolor de cada dia*, llibre amb el que s'inicia a Mallorca un altre corrent literari, el de la poesia realista, sovint entesa com un clam de denúncia. El poeta baixa del seu refugi i s'enfronta amb la realitat de cada dia. I el que troba és, entre d'altres coses, el que explica en aquesta *Cançó* que pertany al recull *Terra negra*, premiat amb el *Carles Riba* del 1967:*

*Sol entre els pobles,
tu, poble meu,
vius sense vida,
vius de manlleu.*

*Sol entre els pobles,
tot t'ho han negat:
la veu, la ràbia,
fins el combat (...)*

*Poble de penes
i solitud,
tens enclavada
la joventut.*

*Però no cerquis
la mà de Déu:
ja et darem vida,
oh, poble meu!*

No és ara l'hora de veure si la poesia pot aconseguir la missió que li demanava, massa ingènuament, aquest corrent literari. Constatam simplement que caracteritzà la literatura dels anys 60 i que Jaume Vidal hi va fer una contribució important. Com també la va fer a la poesia intimista, amorosa o angoixada. I ara he de citar alguns dels llibres més reeixits de la seva obra: els **Sonets a Eurídice** (1962) o **El fill pròdig** (1970).

Tanmateix, una de les coses que millor expliquen la literatura de Jaume Vidal és que aquesta ho va ser tot per a ell. Vull dir que separava la vida de l'escriptura era sovint tan tènue que es feia difícil de destriar.

Les seves converses sempre giraven entorn de temes literaris i en la seva obra difícilment podem saber què és invenció i què trasllat literal de l'experiència viscuda. A les novel·les i a l'obra narrativa això es fa molt evident. **Tertúlia a Ciutat**, ara reeditada, per exemple, és una novel·la ben interessant com a tal, però al mateix temps és un document imprescindible per conèixer la vida social del cercle d'escriptors mallorquins més actius durant els anys 50. Per raons personals, no sé estar de referir-me igualment a **Dido i Eneas**, publicada el 1980. Es tracta d'una narració muntada, com tantes altres, sobre un triangle amorós, resolt, i això és més nou, a favor de la fidelitat i no de la temptació; però, per als que varem viure l'ambient de la Universitat de Barcelona a les portes de la mort de Franco, amb les manifestacions multitudinàries i la presència

constant de la policia estatal entre les aules, **Dido i Eneas** és sobretot la novel·la que ens salva per sempre més aquella època.

Hauria de parlar de moltes altres obres. De les narracions breus de **Mirall de la veu i el crit** (1955) i de **Les quatre llunes** (1969), de l'obra teatral tan poc coneguda, d'altres novel·les i poemaris. No ho faré, però. Reprendré el poema amb què començava aquest comentari i us demanaré que no escolteu el poeta, que obriu els seus llibres, en tal·leu els fulls i us atreviu a descobrir-lo íntegrament, sense mediacions tan pobres com la d'aquestes línies. Vosaltres hi sortireu guanyant. ■

Joan Mas i Vives

Aquest article fou publicat al número 55 (Febrer 1991) de la revista Fent Carrerany de Maria de la Salut.

ELECCIONS '91

Definitivament seran tres les candidatures que es presenten a les properes eleccions municipals: **Independents**, **PSOE** i **PP-UM**. És de ressaltar que els respectius caps de llista ja ho varen ésser també a les eleccions celebrades el 1987.

Les llistes estan integrades per les següents persones:

CANDIDATURA INDEPENDENT

1. Arnau Mateu (*Ferrerico*)
2. Joan Jaume (*Mino*)
3. Sebastià Amengual (*Abrines*)
4. Antoni Ramis (*Estrella*)
5. Felip Munar (*Pomer*)
6. Joana Pons (*de Ca Na Fernanda*)
7. Domingo Miralles (*de Ca Na Coloma*)

P.S.O.E.

1. Joan Bonet
2. Catalina Garcias
3. Gabriel Gelabert (*Bosseta*)
4. Antoni Beltran (*Rei*)
5. Catalina Fiol (*Bessona*)
6. Antoni Reinoso
7. Antoni Clotet

P.P.-U.M.

1. Maria Vanrell (*Perica*)
2. Antoni Coll (*Lleter*)
3. Antònia Niell (*Niell*)
4. Nadal Beltran (*de Sa Rota*)
5. Antònia Puiggròs (*Pago*)
6. Antoni Regis (*Tuti*)
7. Pere Rosselló (*Artanenc*)

SOLUCIONS

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	C	A	H	P	E		A	R	O	H	A
2	A	H	O		N	I	T		C	U	L
3	N	A	V	S		R		V	A	S	A
4	A	O		A	C	A	C	E		T	S
5	O	O	N	N	E		A	N	T	I	C
6	A		A	T	L	A	N	T	A		A
7	A	B		A	N	O		N	I		
8	B	R	U	T		I		S	A	V	A
9	E	T		A	R	R	O	S		A	L

9	+	7	:	2	=	8
+		+		x		
0	+	6	+	3	=	9
:		-		x		
3	+	5	-	0	=	8
=	3	=	8	=	0	

COL.LABORACIÓ

Al meu poble...

Joan Daniel Bezsonoff

Al meu poble hi havia una vella que tothom anomenava *la meuca*. Permeteu que sacrifiqui a la galanteria i a la noia, amb qui m'he soltat, li digui així.

Mirava d'explicar a una classe l'ironia de Montesquieu en la falsa apologia de l'esclavitud. Hauria sortit més fàcil de sembrar arròs en el Sàhara. Aquesta classe els col·legues i jo la batejàvem *els salvatges*. Érem sota la veritat. Corrien pels passadissos fent crits, es palpaven els uns als altres, menjaven, escoltaven música durant les classes; davant les quatre llepacrestes que m'havien denunciat al censor. Havia utilitzat un llenguatge gens literari per posar una mica de calma.

-Senyor -m'havia dit aquella ega-
no ha de dir-los "em torres els collons".

Recargolava la fórmula.

-Jo, he dit això? Possible... No és culpa meua, Senyora, si són tarats... En un país normal, els seus alumnes no serien en 4art... De totes maneres, ja sap que, en un país normal, el seu liceu no existiria pas...

No tenia prou maldecaps. Vaig fer petar la porta i vaig afegir:

-Em sap greu d'haver-li fet perdre temps i sobretot d'haver perdut el meu... Que tingui un bon cap de setmana!

No era suficient. Calia que en fes una de més grossa. Mirava, doncs, d'explicar a aquella bretolalla la subtilitat de Montesquieu quan el gros Cozette, motejat *Babar* pels seus companys, féu:

-Em paga una copa?

Vaig sentir la veueta de la meuca amb la cantarella mig belga.

-I a mi? Em paga una copa?

Tenia una cara de viciosa, que no poder. Un nas petitó on s'inscrivien tots els vicis. Portava un jersei roig que li acusava les formes, botines i pantalons de vaquer, amb un '*perfecto*'. Quan seia, podia fer il·lusió però dempeus hom li notava arreu la poca talla, l'esquena torta. Vaig fer com si no l'hagués sentida.

Set dies més tard, baixava l'escala de l'entrada, sempre coberta de burilles, peles de toronjos, d'ampolles de cervesa que la balena, fent ofici de portera, no aconseguia netejar. Quin ardat de monstres allí dalt! Quan arribareu a l'estació de la ciutat, demaneu patates fregides al venedor ambulat. Agafeu l'autobús per Gandincourt i veureu

si exagero. Abans que els sentís parlar creia que era el llenguatge que diferencia l'home de la bèstia. Rogenca la cara als trenta, cobertes les cames amb vies i tumors, són una denúncia de la democràcia. Té el dret de votar aquesta gent? Però com? Si amb prou feines poden omplir un formulari a la casa de correus. Aquest és el meu país? Els tirarien pedres en les Garrotxes...

Asseguda, en aquell femeràs, em va demanar:

-Em paga una copa?

-I ara?

Com m'excitava! En temps normals l'hauria trobada vulgar i estúpida. Estava emergint d'un desengany que ha canviat el rumb de la meua vida. Hi hagué un temps abans de la Chantal -Na Chantal que deia per distingir-la de les altres mortals- i després de la Chantal. Si no hagués estat un pallasso covard, m'hauria matat abans que aquest Hiroshima sentimental es convertís en Nagasaki professional. Durant aquell any havia viscut en l'abstinència si passem l'esponja sobre les sessions en els sex-shops de Lió, al carrer dels arquers i al carrer de Thomassin. No podia més. Ara necessitava una presència femenina, fos quina fos...■

Viure sense nuclears

"Viure sense nuclears" és el nom de la campanya més ambiciosa empresa per la majoria dels grups del moviment ecologista i pacifista de l'Estat. Es tracta de fer arribar al Congrés dels Diputats un projecte de llei, en el qual es demana la renúncia a la producció i importació d'electricitat d'origen nuclear a tot el territori de l'Estat Espanyol, i a la vegada exigeix al govern que elabori en el termini de sis mesos un pla de tancament i desmantellament de les nou centrals nuclears que actualment estan en funcionament, així com les de Lemóniz I i II, Valdecaballeros I i II, i Trillo II, sotmeses actualment a moratòria.

La via que hem escollit perquè el Parlament debati i es pronunciï sobre el desmantellament urgent de les centrals nuclears és la Iniciativa Legislativa Popular (I.L.P.), actualment l'únic mecanisme que tenim els ciutadans per exercir i gaudir d'una democràcia directa i sense intermediaris.

La Iniciativa Legislativa Popular bàsicament consisteix en la possibilitat que qualsevol ciutadà/na que presenti 500.000 firmes de persones amb dret a vot i comprovades per la Junta Electoral i recollides en un espai de sis mesos, pot presentar i defensar des de la tribuna del Congrés de Diputats el projecte de llei pel qual s'han arreplegades les signatures.

La Campanya no es vol limitar tan sols a la recollida de les firmes, ni en denunciar els perills que comporta tot el procés: ja des de l'extracció de l'urani, el seu transport, la preparació per convertir-lo en combustible adequat

per a un reactor nuclear i la certesa que no és descartable cap fuga radioactiva com va passar a Txernòbil, a més del gran perill per a futures generacions que suposa emmagatzemar per segles els seus residus.

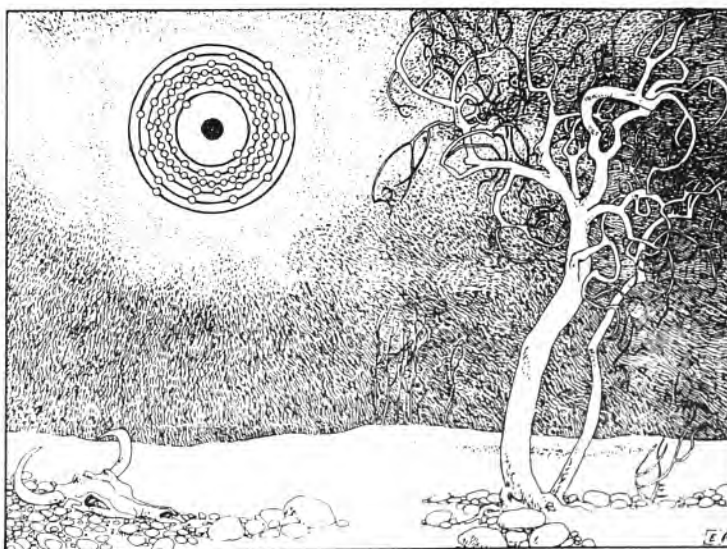
També es vol que sigui motiu de debat al si de la societat posant de manifest el problema global d'energia. I així, a més d'exposar que és urgent i possible abandonar l'energia nuclear, apuntem i proposam encaminar-nos cap a un model energètic alternatiu diversificat, estalviador i basat en els recursos renovables i les tecnologies dolces.

La Comissió Promotora a Balears (el GOB i la Campanya per la Desnuclearització de la Badia) més tota una sèrie de grups, associacions, sindicats i partits polítics, acordarem que malgrat la proximitat de Vandellòs, Ascó i Cofrents, que en cas d'accident seríem dels primers en rebre les conseqüències, a més de recollir signatures, volem enllaçar el problema energètic específic de les

Illes amb les centrals tèrmiques, que ni prop fer-hi són indòquies: la crema de combustibles fòssils sòlids (carbó) a Es Murterar (Alcúdia) o líquids (fuel) a Sant Joan de Déu (Coll d'En Rabassa) produeixen emissions de diòxid de carboni i de diòxid de sofre, essent una de les principals causes de l'efecte hivernacle i de la pluja àcida. Tot això passant pel projecte de construcció d'un port carboner i una central a S'Estalella i l'ampliació d'Es Murterar. Realment aquestes noves tèrmiques són necessàries si el que volem és sostenir el model actual de creixement urbanístic a les Illes.

Un nou model energètic hem d'exigir. Comencem per tancar les nuclears. Per això és necessària la participació de cada un/a de nosaltres en la difusió de la Campanya, en la recollida de firmes i en l'estalvi energètic i aplicació en el nostre abast de fonts energètiques menys agressives. ■

La Comissió Promotora a les Illes
VIURE SENSE NUCLEARS

Llibres

Mercè Company. **El Mag**.
Editorial Timun Mas.
Barcelona, 1990

Després del recull de narracions curtes (*La imbècil*, *L'Odissea 9*, Barcelona 1986) on els protagonistes d'aquestes històries vivien les conseqüències d'alguna mena de maltractament físic o psíquic, i que posava en un primer plànol les deci-

sions de l'adolescent enfront al món dels adults, Mercè Company ha publicat dues novel·les a *Narrativa inquietant*: **L'Avís** (Timun Mas, Barcelona 1989) i **El Mag** on els fets paranormals o esotèrics s'entremesclen amb la vida real i incideixen amb la convivència i les relacions de les persones.

El Mag segueix la mateixa estructura de **L'Avís**: l'autora va fornint dues històries paral·leles que en principi semblen completament diferents i només l'atzar les farà convergir en un punt transcendent per a la consecució dels fets. Els personatges d'**El Mag** ens recorden aquells del recull de contes: viuen en un món angoixant, sense sortida, envoltats de gent mediocre, amb problemes de personalitat greus. Els dos eixos d'**El Mag** són representats per Isolda -amb un seguit de personatges secundaris que l'envolten: En Marc, els pares, la mestra, la psicòloga, etc.- i per Baltasar. Aquest ja neix amb un mal averany -la Lluna Negra- i tota la seva vida serà condicionada per aquesta força maligna que, al final, retorna a ell mateix multiplicant el seu signe malèfic. Semblava que l'amor podia salvar-lo, però la despietat de Paula -per qui En Balti ha matat- el retorna a la més amarga

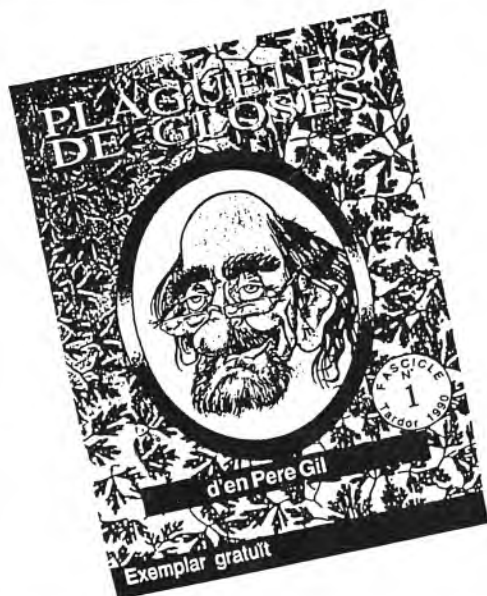
de les possibles existències. N'Isolda és una nina que veu més enllà de la realitat i la casualitat fa que, en un moment de la història, pugui creuar la mirada amb En Balti: ella sap les intencions monstruoses d'aquell home -matar el pare d'En Marc per aconseguir Na Paula, la seva mare, la qual l'indueïa a fer-ho-, però no pot dir-ho ja que del contrari la tancarien a un manicomi -fa el que l'àvia li aconsella, ja que malgrat que sigui morta, parla cada dia amb ella-.

Els paral·lelismes que hi ha en algunes escenes tot recordant la repetició cíclica del temps i l'acumulació de forces esotèriques i la cruesa del relat, ens porten a unes situacions desesperades però que s'emmarquen dins la concepció del món dels protagonistes:

"Mentre li mirava la panxa reventada, va intentar subjectar-li aquella cosa ensangonada que li sortia de dintre i tapar-la-hi amb les mans. Però el gos no es movia. Llavors ell es va aixecar i va cridar cap on s'havia allunyat el cotxe, amb tota la força de què va ser capaç. Volia que reventés, com havia reventat el seu gos".

I va reventar pocs moments després. ■

Felip Munar i Munar

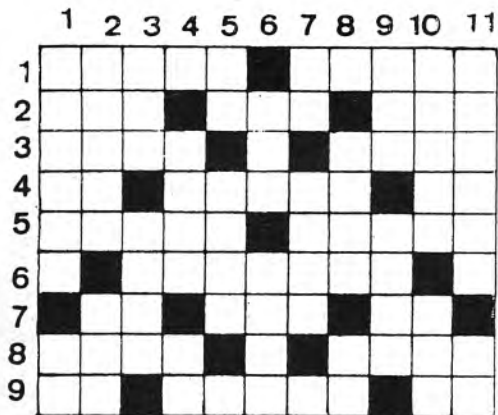
LES GLOSES D'EN PERE GIL

L'associació *Amics de la Glosa* ha començat a editar les "*Plagues de Gloses d'En Pere Gil*". Es tracta d'una col·lecció de fascicles de la qual ja ha sortit al carrer el primer exemplar amb una tirada de deu mil exemplars. Encara que les plaguetes són gratuïtes, des de l'associació *Amics de la Glosa* les faran arribar de manera periòdica a tots els que es facin socis d'aquesta entitat. La quota anual és de 1.000 pessetes per al primer any i de 500 els anys següents. Oportunament es publicaran les tapes per enquadrar aquests fascicles. L'associació *Amics de la Glosa* està domiciliada al Passeig Marítim número 44 de Palma, a l'edifici Torremar. ■

MOTS ENCREUATS

B. Amengual

ENCREUAT: HORIZONTALS.— 1: Pedagóg alemany del segle XVIII, autor d'un Diccionari de la llengua alemanya. Bona olor. 2: Qui comanda. Hi fa fosca. Part més baixa d'un tassó, sac, etc. 3: Embarcacions. Fusta que enrevolta i decora una pintura. 4: Prefix. Patriarca de Constantinoble excomunicat per Fèlix III. Símbol del stokes (al revés). 5: Poeta d'origen irlandès, fundador de l'escola metafísica anglesa. Que no és modern. 6: Un dels estats d'EUA. 7: Matricula d'Albacete. Escriptor finès, autor de Juha i La filla del pastor. Conjunció. 8: Que no s'ha rentat. Afluent del Danubi de 940 km. 9: Pronom feble. Un menjar. Contracció.

VERTICALS.— 1: País americà. Adverbi de manera. 2: Novel·lista brasiler, autor de O país do carnaval, Cacu, etc. Fet estètic i bell. 3: Remena. Déu acadí protector de la saviesa. 4: Qualsevol home casat amb un enfiloll de fills, la sogra, un cunyat i un canari. Possessiu. 5: Preposició. Escriptor espanyol que viu a la Bonanova. 6: Ràbia. El dia anterior a avui. 7: Antic Testament. Pintor, escultor i arquitecte espanyol del segle XVII. 8: Numeral. Matricula d'una província basca. 9: Annera, ànec. Tabac que se conreava a Andorra, que se fumava en picadura i sense elaborar. 10: Pansit, emmusteït, que s'ha marcit. Tothom en paga. 11: Un dels estats d'EE.UU. Símbol de l'alumini.

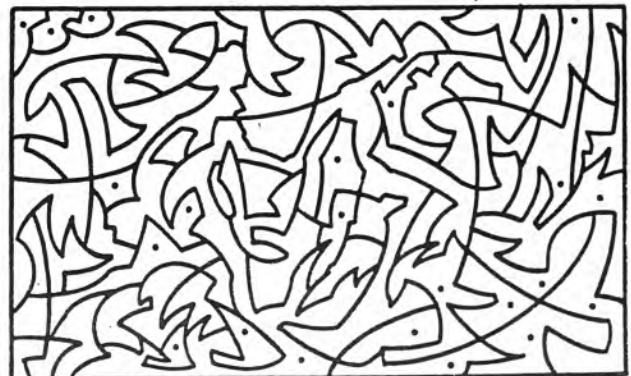
7 DIFERÈNCIES

TROBAU-LES

DIBUIX AMAGAT

SOLUCIONS A LA PÀGINA 23

PROBLEMA MATEMÀTIC

	+		:		= 8
+	■	+	■	×	■
	+	6	+		= 9
:	■	-	■	×	■
	+		-		= 8
= 3	■	= 8	■	= 0	■

Campanya de Normalització Lingüística

Convocada inicialment pel Govern Balear, el Consell Insular de Mallorca, el Consell Insular de Menorca, el Consell Insular d'Eivissa i Formentera i l'Ajuntament de Palma,

LA CAMPANYA INSTITUCIONAL DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

en el moment d' iniciar les seves actuacions públiques, el gener de 1991, ha estat assumida per les INSTITUCIONS següents:

EL GOVERN BALEAR.

Els tres CONSELLS INSULARS: de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa i Formentera.

57 AJUNTAMENTS:

de Mallorca: Alaró, Alcúdia, Algaida, Andratx, Ariany, Artà, Binissalem, Búger, Bunyola, Calvià, Campanet, Campos, Costitx, Esporles, Felanitx, Fornalutx, Inca, Lloret de Vistalegre, Lloseta, Llubí, Llucmajor, Manacor, Mancor de la Vall, Maria de la Salut, Marratxí, Montuïri, Muro, Palma, Petra, sa Pobla, Pollença, Porreres, Puigpunyent, Sant Joan, Santa Maria del Camí, Santanyí, Selva, Sencelles, Ses Salines, Sineu, Sóller, Son Servera, Valldemossa i Vilafranca;

de Menorca: Alaior, es Castell, Ciutadella, Ferreries, Maó, es Mercadal i es Migjorn Gran;

d' Eivissa i Formentera: Eivissa, Formentera, Sant Antoni de Portmany, Sant Joan de Labritja, Sant Josep i Santa Eulària.

La UNIVERSITAT BALEAR.

11 PARTITS POLÍTICS: PP, PSIB-PSOE, PSM, UM, CDS, EEM (Entesa de l'Esquerra de Menorca), ENE (Esquerra Nacionalista i Ecologista d'Eivissa), Grup Parlamentari Mixt, EU (Esquerra Unida), UB (Unió Balear) i Centristes de les Balears.

3 SINDICATS: CC.OO., UGT i STEI

1 ASSOCIACIÓ EMPRESARIAL, 8 COL·LEGIS PROFESSIONALS, 86 CENTRES D'ENSENYAMENT I 19 COL·LECTIUS I ENTITATS DIVERSES, la llista dels quals es farà pública més endavant, ja que aquests sectors estan encara en plena fase de captació d'adhesions.

*****

TOTES AQUESTES INSTITUCIONS I ENTITATS S'HAN COMPROMÈS A NORMALITZAR LINGÜÍSTICAMENT LES SEVES ACTIVITATS INTERNES I EXTERNES. És a dir, a adoptar efectivament com a seva la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tal com ho estableixen l'Estatut d'Autonomia i la Llei de Normalització Lingüística, amb ple respecte de la llengua oficial de l'Estat i dels drets lingüístics de tots els ciutadans.

Totes convoquen els seus administrats / els seus membres, socs i simpatitzants / els seus ensenyants, alumnes i pares, a col·laborar activament a la Campanya de Normalització Lingüística.

Totes fan un balanç de la seva situació actual, i un pla d'actuació per avançar tan aviat com sigui possible en el recobriment de la nostra llengua com a instrument normal de comunicació de les Illes Balears.

Els ciutadans particulars també poden fer el seu propi pla per actuar, en relació amb la llengua de les Balears, amb la mateixa naturalitat que els ciutadans d'Andalusia o de Castella-Lleó, i que els dels diferents cantons de Suïssa, o els valons i flamencs de Bèlgica, ho fan en la llengua del seu territori.

La llengua,
feina
de tots

NECESSITAM LA COL·LABORACIÓ DE TOTS!

ARA ÉS L'HORA D'ESTABLIR ELS PLANS D'ACTUACIÓ PER A 1991.

ADREÇA LES ADHESIONS I ELS PROJECTES PER A 1991 AL
SECRETARIAT DE LA CAMPANYA, Sant Miquel, 18, 2on.
07002 Palma. Tel.: 71 75 03. Fax: 72 06 50